

Protokoll - Teams møte 31.07.2025 kl 18.00

Til stedet ved møtets begynnelse:

Kjell Olav Guttorm, Tone May Haugli Sara, Berit Astrid Utsi (18.30), Dan Vidar Rasmus, Ellen Kristina Saba, Oskar Trosten, Rune Aslaksen, Olaf Trosten, Torild Tueeng Benn Larsen, protokollfører.

Saksliste

- Sak 031/2025 Konstituering
a) Godkjenning av innkalling
 Vedtak: Enstemmig godkjent
b) Godkjenning av saksliste
 Vedtak: Enstemmig
c) Valg av to møtedeltakere til å signere protokollen
- Sak 032/2025 Orientering fra ledelse
a) TF-leder
b) Administrativ leder
- Sak 033/2025 Godkjenning av protokoller
a) TF-møte Teams 09.07.2025
- Sak 034/2025 Krav om umiddelbar åpning av laksefella ved Sieidá av Tanaforskriften.
- Sak 035/2025 Endring av fiskereglene for 2025.Forslag om å forlenge fisketiden for tilreisende i Tanamunningen til 15.08.2025.

Tana/Karasjok 31.07.2025

Kjell Olav Guttorm (s)
TF-leder

Benn Larsen
Kst.dir/dagl.leder

Saksbehandling:

- Sak 031/2025 Konstituering
a) Godkjenning av innkalling
b) Godkjenning av saksliste
c) Valg av to møtedeltakere til å signere protokollen
 Forslag: Dan Vidar Rasmus og Ellen Kristina Saba
 Vedtak: Enstemmig vedtatt
- Sak 032/2025 Orientering fra ledelse
a) TF-leder
b) Administrativ leder
- Sak 033/2025 Godkjenning av protokoll
a) TF-møte Teams 09.07.2025
 Vedtak: Enstemmig godkjent
- Sak 034/2025 Krav om umiddelbar åpning av laksefella ved Sieidá

Et viktig premiss for å kreve at laksefella permanent skal stå åpen, er hensynet til at laksen skal kunne vandre fritt og uhindret opp til sine gyteplasser i vassdraget. Det er ikke nødvendig med mastergrad for å vite at den laksen som går inn i elvemunningen, har bestemt seg og skal opp i vassdraget for å gyte og ingen andre mål.

Kravet om åpning stilles på bakgrunn av videodokumentasjoner fra ulike fotografer, norske og finske, og ulike tidspunkt de to siste ukene som viser oppvandrende atlantehavslaks som ikke finner åpning i fella.

Direktørens tilnærming her er at vi har lite empirisk forskning som viser konsekvensene av at laksen blir stoppet nedstrøms et hinder hvor den ikke finner de naturlige gjemmesteder eller «rasteplasser» som for eksempel en litt stor stein på bunnen hvor den kan stå og kvile uten å stresse rundt.

For de pukkellaks tiltak som blir gjennomført, skal og må TF gjøre sine vurderinger av faktagrunnlaget for effekten av fella på et helt selvstendig grunnlag. Dette kan ikke frikobles fra den tradisjonelle kunnskapen som finnes om laksen sin vandring og adferd i vassdraget. Det er både i 2023, ved test av tverrstengsel i 2024 og nå i år, kommet entydige meldinger fra bekymrede laksefiskere som gir uttrykk for at de krever åpen felle. Disse trenger ikke en gang begrunne sitt syn og de har krav på å bli tatt på alvor fordi det er i strid med samiske tenkning og tradisjon og naturforvaltning. Ut fra TF sin selvstendighet, er heller ikke NINA eller Veterinærinstituttet organer som skal godkjenne faglige opplysninger som TF legger til grunn for sine vedtak.

I en artikkel som er publisert på nettsiden til YLE i uke 30, sier også LUKE forsker og medlem av OFG, Jaakko Erkkinaro at det er meget uheldig for laksen å bli stående slik og ikke komme seg videre oppover til gyteplassene.

I sin doktoravhandling om laksen sin adferd i vassdraget, har professor dr. Solveig Joks gitt ut publikasjonen «Tradisjonell kunnskap og samiske praksiser 2.9.2019».

Her skriver hun som et av kjernepunktene at «Laksen trenger ro.» Hennes doktoravhandling bygger på intervjuer med mange lokale erfarne laksefiskere i områdene rundt Sirma-Utsjok området. Disse har en samlet kunnskap om laksen sin adferd i elva som er nedarvet i flere generasjoner. Som et ledd i et forvaltningsvedtak, er denne kunnskapen likestilt med biovitenskapelig kunnskap. Det er også nedfelt i naturmangfoldsloven at der hvor TK finnes, så **SKAL TK** brukes.

Etter TF's definisjon av ei funksjonell felle, er det ikke forsvarlig med ei felle som medfører at atlantehavslaksen blir stående i ansamlinger nedstrøms fella hvor laksen utsettes for fare og unødvendig stresspåvirkning.

Hva gjelder samarbeid med OFG (Overvåkings- og forskningsgruppa), er den allerede en formell del av Tanaavtalen. Dette er samarbeid som pågår kontinuerlig i det de utarbeider en statusrapport som vi også behandler i TF. Ut over det, er de rådgivere til forvaltninga ved ulike møter.

Artikkel 12:

Overvåking og forskning

1. Partene skal samarbeide om overvåking av og forskning på fiskebestandene i Tanavassdraget, særlig som grunnlag for utarbeidelse og evaluering av forvaltningsplanen etter artikkel 4 og vurdering av fiskereglene etter artikkel 7.
2. Arbeidet gjennomføres av en felles overvåkings- og forskningsgruppe med to representanter for hver part. Lokale fiskerettshavere skal involveres i arbeidet. Partenes ansvarlige myndigheter avtaler gruppens mandat.

Direktøren har heller ikke noen motforestillinger mot forslaget til Dan Vidar om å be OFG finne ut av hva som skjer med laksen i fella. Det er likevel slik at det er eier av fella sitt ansvar å påse og dokumentere at laksen ikke tar skade av fella.

Dersom her avdekkes skade på laksen som går i fella, er det helt og holdent MDIR/VI sitt ansvar å komme med avviksmeldinger som skal beskrive og dokumentere skader og foreslå forbedringstiltak eller avbøtende tiltak. Vi må vokte oss for å bli ansvarliggjort for tiltak og handlinger som vi i utgangspunktet ikke har ikke er en formell del av.

TF sin forslag om fella er derfor:

- Fella skal bli stående
- Hovedregel er at fella skal stå permanent åpen og stenges kun ved større ansamlinger av pukkellaks nedstrøms fella
- Dan Vidar sitt forslag tas med i konsultasjonene.

Laksefella bør kun benyttes i nødsituasjoner der pukkellaksen utgjør en reell og alvorlig trussel for vassdraget. TF vurderer at oppgangen av pukkellaks er så begrenset at arten per nå ikke utgjør noen vesentlig større trussel for villaksen.

TF mener det er særdeles viktig at atlantehavslaksen ikke forhindres unødig i sin oppvandring til gyteområdene.

Det må også være mulig for befolkninga på finsk side å kunne fiske etter pukkellaks som er gått opp i vassdraget. Dette er det substitutt for fiske etter atlantehavslaks og kan bøte på den triste situasjonen ved at ordinært laksefiske er forbudt. De vil beskatte en god del av den pukkellaksen som vil slippe igjennom ei åpen felle.

På bakgrunn av dette fremmer TF sak om stenging av laksefella.

TF krever umiddelbart konsultasjon etter samelovens § 4-2. Bakgrunnen for dette er at tiltak som påvirker fiskebestandene og bruken av Tanavassdraget har stor betydning for samiske rettigheter, tradisjonell næring og kulturutøvelse.

I debatten hadde følgende ordet:

- Ellen Kristina Saba
- Kjell Olav Guttorm
- Dan Vidar Rasmus
- Rune Aslaksen
- Olaf Trosten
- Oskar Trosten
- Tone Merete Haugli Sara
- Torild Tueeng

Direktørens innstilling:

Krav om umiddelbar åpning av laksefella i Tana

Styret i TF ber herved om at myndighetene ved KLD umiddelbart åpner laksefella i Tanavassdraget for å sikre at oppvandrende atlantehavslaks ikke forsinkes eller skades, og for å ivareta hensynet til bestandens helse og gytesuksess. Hovedregelen må være at fella skal stå permanent åpen, og kun stenges ved større ansamlinger av pukkellaks.

Videre ber TF om konsultasjon etter samelovens §4-2 med KLD for videre drift av laksefella i Sieidá.

Fellesforslag levert av Rune Aslaksen:

Forslag til vedtak til sak 34/2025

TF er veldig bekymret for fellas oppbremsing av A laks.

Værmeldingene viser høye temperaturer de kommende dagene.

TF mener at fella bør åpnes daglig og spesielt i den dypålen det samles A laks i.

Avstemming: Direktørens innstilling satt opp mot fellesforslaget.

Vedtak:

Fellesforslaget vedtatt enstemmig

Sak 035/2025 Endring av fiskereglene for 2025. Forslag om å forlenge fisketiden for tilreisende i Tanamunningen til 15.08.2025

For tiden har vi stor etterspørsel etter fiskekort for Tanamunningen. Ifølge de fiskeregler vi har vedtatt, skal dette fisket stoppe 31. Juli.

Vi har en oppsynstjeneste som går hver dag og det vil være kjærkomne inntekter for å finansiere tjenesten.

TF trenger de inntekter fra fiskekortsalg som er mulig og en forlengelse her i to uker vil gi et godt bidrag på bunnlinja til TF.

Direktørens Innstilling:

Fisketiden for tilreisende i Tanamunningen forlenges til 15. August 2025.

Vedtak:

Direktørens innstilling vedtatt mot 2 stemmer.

Møtet hevet klokken 20.30

Dan Vidar Rasmus

Ellen Kristina Saba